

Nader onderzoek vleermuizen, kerkuil en steenmarter
Hoogeveenseweg 14 Bruntinge

Colofon

Nader onderzoek vleermuizen, kerkuil en steenmarter
Hoogeveenseweg 14 Bruntinge

Abonnementhouder van de Nationale Databank Flora en Fauna

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: BJZ

Projectnummer en versie: 5932, versie 1.0	Status: Definitief
Auteur: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise e.a.
Ligging projectgebied: Hoogeveenseweg 14 Bruntinge	Rapportdatum: 3-11-2023

Correspondentieadres:

Aladnaweg 18
7122 RR Aalten

E: info@natuurbankoverijssel.nl
T: 0543-451142 / 0614-435700

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Voorgenomen activiteit.....	3
Hoofdstuk 2	Het onderzoeksgebied	4
2.1	Situering	4
Hoofdstuk 3	Methode.....	5
3.1	Methode.....	5
Hoofdstuk 4	Resultaten	6
4.1	Vleermuizen	6
4.2	Steenmarter	6
4.3	Kerkuil.....	7
4.4	Overige soorten.....	7
Hoofdstuk 5	Samenvatting en conclusies	7
5.1	Samenvatting.....	7

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Er zijn plannen voor de herontwikkeling van een agrarisch erf op het adres Hoogeveenseweg 14 te Bruntinge. De voorgenomen plannen bestaan onder andere uit sloop van een deel van de aanwezige bebouwing op het erf. Deze gebouwen bestaan uit een voormalige ligboxenstal en deel van een werktuigenberging.

Het plangebied is op 24 februari 2023 onderzocht door een onderzoeker van bureau BJZ. De bevindingen zijn gerapporteerd in een rapport¹. Op basis van het verkennend natuurwaardenonderzoek kwam naar voren dat kerkuilen de bebouwing mogelijk benutten als nestplaats, dat vleermuizen, kleine marterachtigen (wezel. Hermelijn) en steenmarters mogelijk een verblijfplaats bezetten in de te slopen bebouwing. Om de daadwerkelijke functie en betekenis van de te slopen bebouwing voor voornoemde soorten in beeld te brengen, is Natuurbank Overijssel gevraagd aanvullend onderzoek uit te voeren.

In het kader van de zorgplicht (Art. 1.11 Wet natuurbescherming) moet voorafgaand aan een ingreep, welke mogelijk negatieve effecten kan hebben op beschermde diersoorten, een effectbeoordeling plaats vinden. Omdat met een eenmalige visuele inspectie, de functie en betekenis van de aanwezige bebouwing voor vleermuizen niet (volledig) vastgesteld kan worden, was gericht vervolgonderzoek noodzakelijk.

In voorliggend rapport worden de bevindingen van onderzoek naar de functie van de bebouwing voor vleermuizen, kerkuilen en steenmarters gepresenteerd. De rapportage wordt afgesloten met het vaststellen van de wettelijke consequenties en eventuele vervolgstappen.

De conclusie dat kleine marterachtigen mogelijk een verblijfplaats in de te slopen schuur bezetten, wordt niet overgenomen door Natuurbank Overijssel. Er wordt verwezen naar een buis met nestmateriaal zoals gras. Kleine marterachtigen bouwen geen eigen nest van gras. Deze buis is echter van buitenopslag in het landelijke gebied, naar de opslag in de schuur gebracht (mond. Mede. Gebruiker) en open en bloot in de schuur gelegd. Een dergelijke plek is ongeschikt voor kleine marterachtigen als verblijfplaats omdat ze te kwetsbaar zijn voor predatoren in de bebouwing (steenmarter, kerkuil).

1.2 Voorgenomen activiteit

Het voornemen bestaat de gebouwen in het onderzoeksgebied te slopen.

¹ Staa.S van. 2023. Natuurtoets Hoogeveenseweg Bruntinge. Eigen uitgave BJZ, Almelo

HOOFDSTUK 2 HET ONDERZOEKSGBIED

2.1 Situering

Het plangebied is gesitueerd op het adres Hoozeveenseweg 14 te Bruntinge. Het ligt in het buitengebied.

Ligging van het onderzoeksgebied op de topografische kaart.

Begrenzing van het onderzoeksgebied (gele lijn).

3.1 Methode

Vleermuizen

Voor het in kaart brengen van vleermuizen is zowel visueel als auditief geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type:Pettersson D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden voor ons hoorbaar gemaakt. Wanneer op basis van frequentie, klank en ritme niet met 100% zekerheid de soort bepaald kon worden, is een opname gemaakt op een extern opname apparaat (type: Zoom H2n). Door de dieren ook zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en is het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld. Dit onderzoek is specifiek gericht op het in kaart brengen van verblijfplaatsen, soortsaanblijfsomstandigheden en gebiedsgebruik. Tijdens het onderzoek is ook gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion xq28). Een dergelijke camera is van grote meerwaarde bij het waarnemen van zwermende dieren tijdens het binnenvliegen, tijdens de baltsperiode en voor het waarnemen van vleermuizen met een extreem zachte sonar, zoals de gewone grootoorvleermuis.

Het onderzoek is opgezet om duidelijkheid te krijgen over de functie van het gebouw in het onderzoeksgebied als verblijfplaats voor vleermuizen. Het onderzoek is afgestemd op het mogelijk voorkomen van alle gebouwbewonende soorten. Het gebouw lijkt geschikt als zomer-, kraam- en paarverblijfplaats. Gelet op de aard van de bebouwing, lijkt de bebouwing qua massa en hoogte, niet geschikt als (massa)winterverblijfplaats voor gewone dwergvleermuizen.

Het onderzoek is uitgevoerd door te posten op diverse plekken met een batdetector nabij de te slopen bebouwing. De onderzoekers hebben het onderzoeksgebied te voet bezocht waarbij specifiek gelet is op uit- en invliegende dieren. Door de strategische opstelling van de onderzoekers konden alle gevels visueel in de gaten gehouden worden en zouden uitvliegende vleermuizen opgemerkt moeten worden, zowel visueel als auditief m.b.v. de batdetector. Aangezien het erf aan de zuid-, oost- en noordzijde aan open, intensief beheerd agrarisch cultuurland grenst, is het aannemelijk dat uitvliegende vleermuizen na het uitvliegen de beschutting (en aanwezige voedsel) bij de laanbomen ten westen van het erf opzoeken. Daar is dan ook specifiek op gelet.

Onderzoekers

Het onderzoek is uitgevoerd door twee ervaren onderzoekers die onderling met elkaar in contact staan middels een portofoon. Het betrof allen ervaren veldbiologen met ervaring op het gebied van vleermuisonderzoek.

Voor het in beeld brengen van de betekenis van de bebouwing voor vleermuizen zijn vijf verschillende bezoeken aan het onderzoeksgebied gebracht. De bezoeken in juni en juli zijn uitgevoerd voor het in kaart brengen van kraam- en zomerverblijven, de bezoeken in augustus en september zijn uitgevoerd in verband met onderzoek naar winter- en/of paarverblijfplaatsen van dwergvleermuizen.

In onderstaande tabel worden de verschillende bezoekdata weergegeven.

bezoekdatum	tijdstip	Zon op/onder	n-onderzoekers	Doel	Weersomstandigheden
1-6-2023	21:55-0:30	21:49	2	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Bewolkt, 15°C, droog, wind 1-2 Bft
15-6-2023	2:10-5:15	5:11	2	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Half Bewolkt, 10°C, droog, windstil
6-7-2023	21:55-0:30	21:57	2	Zomerverblijfplaatsen & kraamkolonies	Bewolkt, 18°C, droog, wind 1-2 Bft
17-8-2023	23:55 – 2:00	20:56	1	Paarverblijfplaatsen en winterverblijfplaatsen	Bewolkt, 17°C, droog, windstil
10-10-2023	21:00 – 23:00	18:52	1	Paarverblijfplaatsen en winterverblijfplaatsen	Bewolkt, 16°C, droog, windstil

Bezoekschema vleermuisonderzoek in het onderzoeksgebied.

Steenmarter

De aanwezigheid van steenmarters kan aangetoond worden met cameravallen en waarnemingen van een onderzoeker op basis van sporen, zicht en geluid. In voorliggend geval is gekozen voor het observeren van de bebouwing in de avond- en ochtendschemering, in combinatie met het meermaals onderzoeken van de bebouwing op verse uitwerpselen en prooiresten en gebruik van een warmtebeeldcamera om verblijfplaatsen achter betimmering of isolatieplaten waar te kunnen nemen.

Steenmarters verlaten hun verblijfplaats om te gaan jagen in de avondschemering en keren in de ochtendschemering terug naar hun verblijfplaats. Door tijdens het vleermuisonderzoek te letten op steenmarters die de bebouwing verlaten, en vervolgens open ruimte moeten overbruggen, op weg naar hun foerageergebied, kan de aanwezigheid van een steenmarter in een gebouw prima vastgesteld worden. Een (succesvolle) voortplantingslocatie in bebouwing is doorgaans goed vast te stellen door te luisteren naar piepende jongen, spelende jonge dieren, prooiresten, uitwerpselen en 'gestommel' van dieren in de verblijfplaats tijdens de actieve periode (avond-nacht-vroege ochtend). Daarbij is tevens gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera. Deze laat niet alleen dieren in het donker eenvoudig waarnemen, maar verraad ook dieren achter een betimmering en zelfs achter een isolatieplaat.

Het onderzoeksgebied is vijf maal bezocht., gelijktijdig met het onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen.

Kerkuil

Tijdens de uitgevoerde bezoeken aan het onderzoeksgebied in het kader van vleermuisonderzoek, is de bebouwing onderzocht op de aanwezigheid van kerkuilen. Er is gekeken naar dieren in de bebouwing, (verse) uitwerpselen, ruiveren, mogelijke nestplaats achter betimmering met behulp van een warmtebeeldcamera en er is geluisterd naar roepende volwassen dieren en bedelende jongen.

Het onderzoeksgebied is vijf maal bezocht., gelijktijdig met het onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen.

HOOFDSTUK 4 RESULTATEN

4.1 Vleermuizen

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied vastgesteld.

Tijdens alle bezoeken zijn vleermuizen waargenomen, maar dat betroffen hoofdzakelijk gewone dwergvleermuis die al dan niet voorbijvliegend, foerageerden langs de beplanting ten westen van het plangebied en geen enkele verbondenheid met de bebouwing in het onderzoeksgebied vertoonden. Vanwege het ontbreken van opgaande beplanting op het erf, vormt het erf een weinig interessant foerageergebied voor vleermuizen.

In de bebouwing zijn geen sporen aangetroffen die op de aanwezigheid van een vaste rustplaats van de gewone grootvleermuis duiden.

4.2 Steenmarter

Er is tijdens de veldbezoeken geen steenmarter waargenomen en zijn geen aanwijzingen gezien of gehoord die op de aanwezigheid van een verblijfplaats duiden. Zo zijn geen steenmarters gehoord achter dakbeschot of isolatie en zijn geen verse uitwerpselen of prooiresten waargenomen.

Op basis van het uitgevoerde onderzoek, wordt geconcludeerd dat de schuur in de periode juni-oktober 2023 niet in gebruik was als verblijfplaats. Voorafgaand aan het onderzoek is op enkele plekken dakbeschot

verwijderd. Mogelijk heeft dit (onbedoeld) geleid tot het verlaten van een verblijfplaats. Hierover kan geen zekerheid verkregen worden.

4.3 Kerkuil

Er zijn tijdens het veldbezoek geen kerkuilen waargenomen in de gebouwen. Ook zijn geen kerkuilen gehoord en zijn geen braakballen gevonden. Vermoedelijk zijn wat ruiveren en braakballen van een kerkuil gevonden, die de schuur tijdelijk in gebruik had als rustplaats. Inmiddels zijn in de te behouden schuur twee kerkuilenkasten geplaatst op eigen initiatief van de bewoner. Mogelijk neemt de kerkuil zijn/haar intrek in de nieuwe kasten.

4.4. Overige soorten

Er zijn geen andere beschermde diersoorten of -waarden vastgesteld in het plangebied, anders dan reeds vermeld in het verkennend natuuronderzoek.

HOOFDSTUK 5 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

5.1 Samenvatting

In de periode juni-oktober 2023 is bebouwing op het adres Hoogeveenseweg 14 te Bruntinge onderzocht op verblijfplaatsen van vleermuizen en steenmarters en nestplaats van kerkuilen.

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen of steenmarters in het onderzoeksgebied vastgesteld en er zijn geen nestplaatsen van kerkuilen in het plangebied vastgesteld. Ook zijn geen aanwijzingen gevonden dat de bebouwing tot de vaste rustplaats van gewone grootoorvleermuizen behoort.

Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

Gebruikte literatuur:

- Vleermuisprotocol 2021
- Kennisdocument kerkuil (BIJ12)
- Kennisdocument steenmarter (BIJ12)
- Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming (Provincie Noord-Brabant, 2017)